

Etatsstyring 2015 – Tilbakemeldinger til Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Tilbakemelding på profil og ambisjoner, resultater, strategiske prioriteringer og utfordringer

Sektormål 1 Høy kvalitet i utdanning og forskning

Departementet gratulerer May-Britt Moser og Edvard I. Moser, og NTNU, med Nobelprisen i medisin. At prisen gis til forskere ved NTNU er også en anerkjennelse av prioriteringer og satsinger som har vært gjort ved institusjonen over tid, og vil være til stor inspirasjon for norske utdannings- og forskningsmiljøer generelt.

Departementet har notert seg at NTNU jobber godt med å få en strategisk og fremtidsrettet studieportefølje med en ambisiøs og tydelig profil. I dette arbeidet har universitetet videreutviklet kontakten med arbeidslivet for å sikre samfunnsrelevans i studiene, noe som departementet ser på som svært viktig.

NTNU vil prioritere forskningsbasert utdanning for fremtidens arbeidsliv. Videre tar universitetet sikte på å etablere flere felles utdanningsprogrammer på masternivå både innenfor Erasmus+ og innenfor andre samarbeidsallianser. Departementet oppfordrer NTNU til å fortsette sitt gode arbeid på det internasjonale feltet.

NTNU har som mål at utdanningene skal være preget av kvalitet på høyt nivå, og har gitt tre områder spesiell oppmerksomhet: innovativ utdanning, utvikling av pedagogisk kompetanse og arbeid med vurdering av læring. Departementet mener dette er viktige områder å ta tak i.

God utdanningsledelse og kvalitetskultur er ett av NTNUs virksomhetsmål for 2014, og ifølge NOKUTs sakkyndige komité har NTNU gjort en god jobb på dette området. Departementet ser positivt på det arbeidet som er gjort, og at dette er så tydelig prioritert i målstrukturen for universitetet.

NTNU har gjennomgående høye inntakskrav og god kvalitet på studentene og har en økning i produserte studiepoeng. Men andelen studenter på to-årige mastere som fullfører på normert tid, har gått litt ned de siste årene.

Riksrevisjonen har undersøkt studiegjennomføring i høyere utdanning. Rapporten ble lagt frem 21. mai 2015. Undersøkelsen viser at gjennomstrømmingen i høyere utdanning er for lav. NTNU ligger under snittet for universitetssektoren. Departementet understreker at det er den enkelte utdanningsinstitusjon selv som har ansvar for å legge til rette for at studentene gjennomfører på normert tid. Departementet forventer at NTNU arbeider videre med å kartlegge årsakene til frafall, vurderer de tiltak som er satt i gang, og iverksetter adekvate tiltak for å redusere frafallet. Med den inntakskvaliteten på studentene NTNU har, bør den ha ambisjoner om å ligge over snittet for gjennomføring for studenter på både bachelor- og masternivå.

NTNU arbeider godt med læringsutbyttebeskrivelsene på program- og emnenivå og utarbeider bl.a. tiltaksplaner basert på evalueringer av programmene og emnene. På en indeks knyttet til læringsutbytte i Studiebarometeret scorer NTNU på nivå som landsgjennomsnittet. Departementet mener NTNU fortsatt bør holde trykket oppe for å sikre at studentene lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for programmene.

Grunnskolelærerutdanningene omgjøres til femårige masterutdanninger. Endringene gjennomføres fra 2017. Den nye rammeplanen vil sammen med NOKUTs akkrediteringskriterier stille en rekke krav til lærerutdanningsinstitusjonene. Det er et strategisk valg for institusjonen å tilby lærerutdanning. Departementet forventer derfor at styret følger dette arbeidet tett og gjør de nødvendige prioriteringer for å sikre kvalitet i lærerutdanningene. Departementet minner også om at det fra og med opptak i 2016 stilles krav om karakteren 4 i fellesfaget i matematikk ved opptak til grunnskolelærerutdanningene.

Regjeringen har besluttet at Norge skal delta fullt ut i Horisont 2020 og forventer at institusjonene utvikler strategier for hvordan de best kan utnytte mulighetene som ligger i rammeprogrammet. Departementet merker seg at NTNU har stor aktivitet når det gjelder posisjonering mot Horisont 2020, at NTNU arbeider systematisk for å mobilisere flere forskere til å søke og legger til rette for at flere lykkes. Med en noe svak uttelling så langt i Horisont 2020 er det viktig at NTNU fortsetter sitt arbeid med Horisont 2020 med uminskert styrke. NTNU må forsøke å utnytte hele bredden i programmet og arbeide for å inkludere industrielle partnere i søknadene. Kunnskapsdepartementet (KD) ser det som positivt at NTNU er blitt med i Norges første KIC i European Institute of Innovation and Technology.

Sektormål 2 Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

NTNU har et omfattende og forskjelligartet samarbeid med arbeidslivet. Med sin nærhet til SINTEF har universitetet spesielle forutsetninger for et utstrakt samarbeid med næringsliv i ut- og innland. NTNU har vist at det er mulig å ha et samarbeid til nytte for regionen samtidig som det samarbeides og oppnås resultater både nasjonalt og internasjonalt på dette området. Involveringen av studenter i samarbeid med arbeidslivet og i innovasjon, bør bidra til at studiene blir mer verdifulle for arbeidslivet og dermed også for studentene.

Departementet vurderer det som positivt at NTNU nå synes å være inne i en god utvikling når det gjelder konkrete virkemidler for å fremme innovasjon, entreprenørskap og kommersialisering. NTNU har hatt en god utvikling i antall patentsøknader og departementet ser fram til utviklingen av Nasjonalt senter for immaterielle rettigheter (IPiN).

NTNU har hatt et signifikant fall i BOA-inntektene utenom forskningsfinansiering fra NFR og EU i forhold til de samlede driftsinntekter. Selv om universitetet fortsatt ligger over gjennomsnittet for sektoren, bør NTNU arbeide for å snu denne trenden. Departementet har påpekt dette også i fjorårets tilbakemelding.

Universitetet arbeider godt med å gjøre museet til en aktiv formidlingsaktør og har en proaktiv holdning til utfordringene. Departementet har merket seg at det er gjennomført en risikoanalyse og at universitetet har satt i verk nødvendige strakstiltak.

KD forventer at de korte profesjonsutdanningene vil få et løft når Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund fusjonerer med NTNU.

Sektormål 3 God tilgang til utdanning

Ved NTNU er fleksibel utdanning i hovedsak knyttet til etter- og videreutdanningene, men det øker også i grunnutdanningene. Departementet har merket seg at universitetet i 2014 startet arbeidet med å utarbeide en politikk for etter- og videreutdanning, og at det i den sammenheng særskilt ses på samfunnets behov. NTNU opplyser at de i løpet av 2014 har tilbudt to kurs som ordinære videreutdanningskurs med eksamen og som MOOC, og at stadig flere tar kurs på NTNU som kan inngå i en erfaringsbasert mastergrad. Departementet oppfordrer NTNU til å fortsette sitt gode arbeid på dette området.

Høyere utdanning er et viktig virkemiddel for å sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne mulighet til arbeid og aktiv samfunnsdeltakelse. Departementet understreker institusjonenes ansvar for et godt og inkluderende læringsmiljø av høy kvalitet for alle studenter. Dette er en del av institusjonens arbeid med studiekvalitet. Alle universiteter og høyskoler må sikre at studenter med nedsatt funksjonsevne får kvalitetssikrede tilbud og tjenester med utgangspunkt i studentenes reelle behov. Alle læresteder skal ha handlingsplaner for universell utforming og individuell tilrettelegging for studenter som trenger det.

Sektormål 4 Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

NTNUs langsiktige arbeid med å bedre kjønnsbalansen har bidratt til å øke andelen kvinner i professorater. Departementet forventer at NTNU har fortsatt oppmerksomhet på rekruttering av flere kvinner i faglige toppstillinger.

NTNU har over tid hatt en reduksjon i midlertidigheten og ligger under gjennomsnittet blant universitetene. Universitetet hadde imidlertid en svak økning i 2014. Departementet forventer at det arbeides videre for en fortsatt nedgang. Universitetet ønsker å se særskilt på midlertidighet av lengre varighet. Departementet imøteser resultatene av dette arbeidet.

Departementet har merket seg universitetets arbeid med å konsolidere og sikre robuste fagmiljøer, et arbeid som blir svært viktig i årene som kommer. Satsingen på verdenslende fagmiljøer krever slike tiltak. Departementet ser derfor positivt på den målrettingen av innsatsen mot utvalgte områder som NTNU nå gjennomfører.

NTNTU har foretatt en kritisk gjennomgang av overordnet styring og system for risikovurdering, som bør gi et godt grunnlag for en videreutvikling av virksomhetsstyringen. NTNU har god økonomisk styring, og departementet ser positivt på at det er prioritert arbeid med utvikling av langtidsbudsjetter og -planer som gir mulighet til å foreta nødvendige tilpasninger og å kunne arbeide langsiktig.

Departementet gjør oppmerksom på at rapporteringen skal følge malen i tildelingsbrevet. Overordnet struktur av planer i årsrapporten skal inneholde virksomhetsmål og styringsparametre, ambisjonsnivå og overordnede risikovurderinger samt budsjett.

NTNU har valgt å etablere fem hovedprioriteringer for 2015 med dertil hørende virksomhetsmål. Denne strukturen synes å gi et godt bilde av hovedutfordringene som universitet står ovenfor og bør gi et godt grunnlag for den overordnede styringen i 2015.

NTNU har god oversikt over tilstanden på bygningsmassen og har etablert langtidsplaner for vedlikehold og investering. Universitetet bidro med et godt grunnlag for tilleggsutredninger til konseptutvalgsutredningen for NTNUs fremtidige campusløsning. NTNU bemerker i sin årsrapport at en framtidsrettet løsning for campus NTNU vil påvirkes av strukturendringer i sektoren. Vi viser i den sammenheng til strukturmeldingens understreking av at institusjonene må sikre at utviklingsprosessene støtter opp under de faglige prioriteringene og målet om arbeidsdeling og konsentrasjon. I det videre arbeidet med strukturendringer må det arbeides med planer for god og effektiv bruk av eksisterende campuser.

I Meld. St. 18 (2014-2015) beskriver regjeringen ambisjoner for utvikling av universitets- og høyskolesektoren i Norge. For å nå målene, ser regjeringen behov for større og mer solide fagmiljøer. I stortingsmeldingen beskrives det mulige sammenslåinger slik at universitets- og høyskolesektoren får færre, men mer solide institusjoner. Slik kan styrene for institusjonene disponere de samlede ressursene og utvikle utdanning og forskning av høyere kvalitet.

NTNU, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Sør-Trøndelag og Høgskolen i Ålesund har foreslått at de fire institusjonene blir slått sammen til ett universitet. I meldingen viser regjeringen til at det nye universitetet vil utgjøre et betydelig teknologimiljø, der de ulike campusene og studiestedene har ulike fordeler, som til sammen vil utfylle og styrke hverandre. Tilsvarende gjelder også for andre utdanninger, som for eksempel helsefagutdanningene, der det med den nye institusjonen ligger godt til rette for kvalitetsfremmende samspill mellom de ulike disiplin- og profesjonsutdanningene. Det nye universitetet vil også ha gode forutsetninger for å innføre ny femårig mastergradsutdanning for lærere fra 2017.

Departementet tar sikte på å komme med en oppfølging av dette i løpet av juni.

Øvrige tilbakemeldinger

Departementet viser til tildelingsbrevet for 2015 og regjeringens mål om økning av antall lærlinger i statsforvaltningen. Departementet har i den forbindelse uttrykt en forventning om at universitetene og de statlige høyskolene samlet sett har økt antall lærlinger med 50 pst. i forhold til 2014 innen utgangen av 2016. NTNU hadde flere lærlinger i forhold til sin størrelse enn gjennomsnittet i sektoren pr. oktober 2014. Departementet forventer at NTNU fortsatt skal bidra til at sektoren når målsettingen om økt antall lærlinger i oktober 2016.